कामाच्या ठिकाणी मठिलांच्या िोणा-या लैंठिक
छळाच्या तक्रारींची चौकशी करण्यासािी प्रत्येक
कायालयात “अंतिगत तक्रार सठमती ििीत”
करणेबाबत.

मिाराष्ट्र शासन

मठिला व बाल ठवकास ठवभाि
शासन ठनणगय क्रमांकः मकचौ-2013/प्र.क्र.63/मकक
नवीन प्रशासन भवन, ठतसरा मजला,
मादाम कामा मािग, िुतात्मा राजिुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-400 032.
तारीख: 19 जून, 2014.

वाचा :-

1)शासन ठनणगय क्रमांकः सा.प्र.ठव.क्र.एसआरव्िी-1099/73/मकअ, ठद.19 मे, 1999.
2)शासन ठनणगय क्रमांकः सा.प्र.ठव. क्र.मकचौ-2006/प्र.क्र.10/मकअ, ठद.17 मे, 2006. 3)शासन ठनणगय क्रमांकः सा.प्र.ठव. क्र.मकचौ-2006/प्र.क्र.15/मकअ, ठद.19 सप्टेंबर, 2006.
4)केंद्र शासनाचा कामाच्या ठिकाणी मठिलांचे लैंठिक छळापासून संरक्षण (प्रठतबंध, मनाई आठण ठनवारण) अठधठनयम -2013 ठद.22/4/2013 व ठनयम ठद.9.12.2013.

प्रस्तावना :-

कामाच्या ठिकाणी मठिलांच्या िोणा-या लैंठिक छळास प्रठतबंध करण्यासािी 1992 च्या ठरट ठवनंती अजग (सीआरएल) क्र.666-670 मधील मा.सवोच्च न्यायालयाने ठदलेल्या ठनणगयातील मािगदशगक तत्वे केंद्र शासनाकडून प्रस्तुत करण्यात आली िोती , सदर मािगदशगक तत्वे िी जोपयंत या ठवषयांबाबत कायदा िोत नािी, तोपयंत िी मािगदशगक तत्वेच कायदा म्िणून शासनावर बंधनकारक राितील अशी तरतूद उक्त ठनणगयाम्ये िोती.सदर मािगदशगक तत्वे िी ठवशाखा जजमेंटमधील मािगदशगक तत्वे म्िणून प्रठस्द िोती. त्यानुसार प्रत्येक शासकीय/ ठनमशासकीय कायालये / मिामंडळे / संस्था इ. ठिकाणी मठिला तक्रार ठनवारण सठमती ििित करण्यात येऊन सदर सठमतीमार्गत लैंठिक छळवणूकीच्या तक्रारींची चौकशी करण्यात येत िोती. तथाठप आता कामाच्या ठिकाणी मठिलांच्या िोणाऱ्या लैंठिक छळवणूकीस प्रठतबंध करण्यासािी केंद्र शासनाकडून कामाच्या ठिकाणी मठिलांचे लैंठिक छळापासून संरक्षण (प्रठतबंध, मनाई आठण ठनवारण) अठधठनयम-2013 व ठद.9.12.2013 रोजी ठनयम प्रठस्द करण्यात आले आित. त्यानुसार ठवशाखा जजमेंटमधील मािगदशगक तत्वानुसार ििित करण्यात आलेल्या मठिला तक्रार ठनवारण सठमत्या सुधाठरत करण्याचे प्रस्ताठवत िोते.

शासन ठनणगय:-

कामाच्या ठिकाणी मठिलांचे लैंठिक छळापासून संरक्षण (प्रठतबंध, मनाई आठण ठनवारण) अठधठनयम-2013 व ठद.9.12.2013 च्या ठनयम अठधठनयमातील तरतूदीनुसार ज्या आस्थापनेम्ये 10 ककवा 10 पेक्षा अठधक अठधकारी / कमगचारी यांचा समावेश असेल अशा प्रत्येक ठनयोक्त्याने आपल्या आस्थापनेम्ये खालीलप्रमाणे अंतिगत तक्रार सठमती ििित करावी.

अािंतिगत तक्रार सठमतीम्ये खालील सदस्यांचा समावेश असावा.

अ) कायालयातील वठरष्ट्ि मठिला अठधकारी, यांची अ्यक्ष म्िणून ठनयुक्ती करावी.

परांतु, वठरष्ट्ि मठिला अठधकारी/ कमगचारी उपलब्ध नसेल तर इतर कायालये,प्रशासकीय ठवभाि जी ठवठवध ठिकाणी म्िणजे ठवभाि ककवा उपठवभाि स्तरावर कायगरत अिेत अशा कायालयातील उच्च पदस्थ मठिला अठधकारी यांची अ्यक्ष म्िणून ठनयुक्ती करता येईल.

तसेच कामाच्या ठिकाणी असणा-या इतर कायालयात ककवा प्रशासकीय ठवभािात सुदा वठरष्ट्ि स्तरावरील मठिला अठधकारी/ कमगचारी उपलब्ध िोत नसेल तर त्याच ठनयोक्त्याच्या अन्य कोणत्यािी कामाच्या ठिकाणािून ककवा इतर ठवभाितून ककवा खाजगी क्षेत्रात इतर सांघटनेतील अ्यक्ष पदस्थ मठिला अठधका-याची ठनयुक्त करता येईल.

ब) सदर सठमतीम्ये, प्राधान्याने मठिलांच्या सोयीसािी बांठधल असलेल्या ककवा ज्यांना सामाठजक कायाचा अनुभव अिे ककवा ज्यांना कायद्याचे ज्ञान अिे अशा कमगचा-यांमधून ठकमान दोन सदस्य ठनयुक्त करावेत.

क) मठिलांच्या प्रश्नांशी बांधील असलेल्या अशासकीय सांघटना ककवा सांघ ककवा लैंठिक छळाशी सांबांठधत प्रश्नांशी पठरठचत असलेली व्यक्ती , यामधील एक सदस्य असावा.

परांतु , अशा ठरतीने नामठनदेठशत करावयाच्या एकूण सदस्यांपैकी ठकमान 50% सदस्य मठिला असाव्यात .

अािंतिगत तक्रार सठमतीचे अ्यक्ष आठण प्रत्येक सदस्य यांची कायालय प्रमुखाकडून ठनयुक्ती करण्यात येईल व त्यांच्या ठनयुक्तीच्या ठदनांकापासून 3 वषािून अठधक नसेल इतक्या कालावधीसािी ते सदर पद धारण करतील.

2. अशासकीय सांघटना ककवा सांघ यामधील ठनयुक्त केलेल्या सदस्याला अािंतिगत सठमतीच्या प्रत्येक कामाच्या ठदवसासािी रक्कम रु.200/-इतका भक्ता आठण सदर सदस्यांना रेल्वेच्या थ्री-टायर वातानुकूलीत ककवा वातानुकूलीत बस ककवा ऑटो ठरक्शा ककवा टॅक्सी यामधून प्रवास करण्यास ठजतका खचग येईल त्यापैकी जो खचग कमी असेल तो प्रदान करण्यात यावा. सदर भत्ता सांबांठधत ठनयुक्ती प्राठधका-यांनी दयावा.

3. ज्या कायालयाम्ये 10 पेक्षा कमी अठधकारी/कमगचारी असतील ककवा जेथे ठवभािप्रमुखांठवरुद तक्रार असेल अशा तक्रारी, ठजल्िास्तरावरील स्थाठनक तक्रार सठमतीकडे करण्यात याव्यात. तसेच एखाद्या कायालयात सठमती ििीत झाली नसेल तर तात्काळ पठरस्स्थतीत स्थाठनक तक्रार सठमतीकडे तक्रार करण्यात येईल.(कलम-6 नुसार)

4. अािंतिगत सठमतीचा अ्यक्ष पदस्थ अठधकारी ककवा कोणतािी सदस्य या अठधठनयमाच्या कलम 16 मधील तरतूदींचे उल्लांघन करीत असेल ककवा अपराधासािी दोषी िरठवलेला असेल ककवा त्या त्या वेळी अांमलात असलेल्या कोणत्यािी कायद्यान्वये त्याच्या ठवरुद अपराधाची चौकशी प्रलांठबत असेल ककवा तो कोणत्यािी ठशस्तभांिाच्या कारवाईम्ये दोषी असल्याचे आढळून आला असेल ककवा त्याच्या ठवरुद ठशस्तभांिाची कारवाई प्रलांठबत असेल ककवा अशा ठरतीने त्याने पदावर रािून सावगजठनक ठितास बाधा पोिोचवून त्यांच्या पदाचा दुरुपयोि केला असेल अशा अ्यक्ष पदस्थ अठधका-यास ककवा, यथास्स्थती सदस्यास, ठनयुक्ती अठधकारी पदावरुन कमी करू शकतील आठण अशा ठरतीने ठरक्त झालेले पद ककवा

कोणतेिी नैठमठत्तक कारणाने ठरक्त झालेले पद िे या कलमाच्या तरतूदीनुसार नव्याने नामठनदेशन करुन भरता येईल.

5. सबब, कामाच्या ठिकाणी मठिलांच्या िोणा-या लैंठिक छळापासून सांरक्षण (प्रठतबांध, मनाई आठण ठनवारण) अठधठनयम-2013 मधील प्रकरण -1 मधील कलम-2 मधील व्याख्येनुसार प्रत्येक शासकीय/ ठनमशासकीय कायालय,सांघटना, मिामांडळे , आस्थापना, सांस्था शाखा ज्याांची शासनाने स्थापना केली असेल ककवा त्याांच्या ठनयांत्रणाखाली असेल ककवा पूणग ककवा अशांत: प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्ष ठनधी, शासनामार्गत ककवा,स्थाठनक प्रधीकरण ककवा शासकीय कांपनी ककवा निरपठरषद ककवा सिकारी सांस्था याांना ठदला जातो अशा सवग आस्थापना , तसेच कोणतेिी खाजिी क्षेत्र, सांघटना ककवा खाजिी उपक्रम/सांस्था, इांन्टरप्रायजेस, अशासकीय सांघटना, सोसायटी,रस्ट, उत्पादक, पुरविा, ठवतरण व ठवक्री यासि वाठणज्य, व्यावसाठयक, शैक्षठणक, करमणूक, औद्योठिक, आरोग्य, इत्यादी सेवा ककवा ठवत्तीय कामकाज पार पाडणारे युठनट ककवा सेवा पुरविादार, रुग्णालये, सुश्रुषालये, क्रीडा सांस्था, प्रेक्षािृिे, ठक्रडा सांकुले इत्यादी ठिकाणी ककवा अठधठनयमात नमूद केलेल्या कामाच्या शासकीय व खाजिी क्षेत्रातील कायालयाच्या ठिकाणी वरीलप्रमाणे अांतिगत तक्रार सठमती िठित करण्यात याव्यात.

6. लैंठिक छळाच्या प्राप्त तक्रारीच्या अनुषांिाने अठधठनयमाम्ये घालून ठदलेल्या तरतूदीनूसार तक्रारीची चौकशी करावी. तसेच अांतिगत तक्रार सठमतीने त्याांचा वार्षिक अिवाल तयार करुन ठजल्िा अठधकारी याांना सादर करावा. सदर वार्षिक अिवालात या अठधठनयमाांतिगत प्राप्त झालेल्या प्रकरणाांची सांख्या, ठनकालात काढलेल्या प्रकरणाांची सांख्या याबाबतचा अांतभाव करावा.तद्नांतर ठजल्िा अठधकारी याांनी सदर अिवाल राज्य शासनाला म्िणजे मठिला व बाल ठवकास ठवभािाला सादर करावा. 7. या अठधठनयमामधील कलम-4(1), कलम-19 व या अठधठनयमाने घालून ठदलेली इतर कतगव्य पार पाडण्याची जबाबदारी िी प्रत्येक ठनयोक्त्याची राठिल , अन्यथा ते या अठधठनयमानुसार ठशक्षेस पात्र राितील,

सदर शासन ठनणगय मिाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या सांकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताांक 201406201059506030 असा आिे. िा आदेश ठडजीटल स्वाक्षरीने साक्षाांठकत करुन काढण्यात येत आिे.

मिाराष्ट्राचे राज्यपाल याांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Uke Ujjwal

Digitally signed by Uke Ujjwal
DN: c=IN, o=ALL INDIA SERVICE, ou=IAS, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Uke Ujjwal
Date: 2014.06.20 14:34:51 +05'30'

उज्वल ऊके
प्रधान सठचव, मिाराष्ट्र शासन

प्रत,

1. मा.राज्यपालाांचे सठचव
2. मा.मुख्यमांत्री याांचे प्रधान सठचव

3.मा.उपमुख्यमांत्री याांचे सठचव
4.सवग अपर मुख्य सठचव/ प्रधान सठचव/ सठचव, मांत्रालय, मुांबई
5.मा.ठवरोधी पक्षनेता ठवधानसभा/ ठवधानपठरषद
6.सवग मा.सांसद सदस्य/ ठवधानसभा सदस्य/ ठवधानपठरषद सदस्य 7.मा.मुख्य सठचव याांचे उप सठचव
8.सठचव, मिाराष्ट्र ठवधानमांडळ सठचवालय, मुांबई
9.प्रबांधक, अठपल शाखा, उच्च न्यायालय, मुांबई

10.प्रबांधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, यांचे कायालय, मुंबई 11.पोलीस मिसांचालक, मिराष्ट्र राज्य, मुंबई/ पोलीस मिठनरीक्षक 12.आयुक्त, मठिला व बालठवकास आयुक्तालय, पुणे

13.सवग ठवभाििीय उप आयुक्त, मठिला व बाल ठवकास ठवभाि

14.सदस्य सठचव, मिराष्ट्र लोकसेवा आयोि, मुंबई (पत्राने)

15.सठचव, ठनवडणूक आयोि, मुंबई

16.सवग ठजल्ििाठधकारी/ सवग ठजल्ििा पठरषदांचे मुख्य कायगकारी अठधकारी 17.सवग मिानिरपाठलका आयुक्त

18.सवग ठजल्ििा मठिला व बाल ठवकास अठधकारी

19.सवग ठजल्ििा माठिती अठधकारी

20.सवग तिठसलदार

21.सवग बाल ठवकास प्रकल्प अठधकारी (तालुकास्तर)

22.सवग कायासने, मठिला व बाल ठवकास ठवभाि,

23.ठनवड नस्ती, मकक

पृष्ठि 4 पैकी 4